

KNIHOVNA JAKO VZDĚLÁVACÍ INSTITUCE

9:00–15:00

Garantka: Bc. Radka Kodetová – Krajská knihovna v Pardubicích

Spolugarantka: Mgr. Eva Svobodová – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

V dnešní době tvoří knihovny přirozenou součást vzdělávacího systému. Jsou centry znalostí a informací, doplňují formální vzdělávání na všech jeho stupních a hrají významnou úlohu v oblasti celoživotního vzdělávání a učení. Rostoucí zájem veřejnosti i náročnost na přípravu kvalitních vzdělávacích programů potvrzuje potřebu trvalého vzdělávání knihovníků, ale i managementu knihoven. Všechny profese se neustále vyvíjejí spolu s rozvojem společnosti a mění se i potřeby komunity, ve které knihovna působí. V tomto bloku se hodláme věnovat různým druhům vzdělávacích aktivit knihoven, ale také managementu znalostí, který je předpokladem k poskytování kvalitních vzdělávacích služeb knihovny. Pevný základ každé knihovny mohou tvořit pouze dostatečně vzdělaní a kompetentní pracovníci. Pojďme společně zjistit jak na to!

***Mgr. Eva Svobodová** vystudovala Střední knihovnickou školu v Praze a Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 2002 je ředitelkou Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové, kde pracuje od roku 1978. Je místopředsedkyní Sdružení knihoven České republiky, předsedkyní Sekce SDRUK pro bibliografii a předsedkyní regionálního kolegia Ceny Ď. V roce 2005 jí byla udělena medaile Z. V. Tobolky za významný přínos pro rozvoj knihovnictví. Věnuje se bibliografii a v poslední době také problematice řízení lidských zdrojů v knihovnách.*

PROGRAM

PŘEDNÁŠKY – MÍSTNOST U2, BUDOVA A – SUTERÉN

9:00–9:30

DIDAKTIKA INFORMAČNÍ GRAMOTNOSTI S PRVKY INKLUZE / Mgr. Pavlína Mazáčová, Ph.D. a Ph.D., Bc. David Kudrna – Kabinet informačních studií a knihovnictví, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

Učící knihovník pracuje v lekcích informační gramotnosti pro žáky základních a středních škol často s heterogenní třídou, která může mít různorodé vzdělávací potřeby. Příspěvek představí specifika vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a poté nastíní didaktické a metodické inkluzivní přístupy vhodné pro přípravu a vedení lekcí informační gramotnosti.

***Pavlína Mazáčová** působí jako odborná asistentka v Kabinetu informačních studií a knihovnictví (KISK) na FF MU. Odborně se věnuje pedagogickým a didaktickým aspektům informačního vzdělávání, informační gramotnosti a vzdělávacím technologiím. Je*

spoluautorkou publikací *Informační vzdělávání pro učitele, Distanční vzdělávání pro učitele a Tablet ve školní praxi*. Kromě výuky na univerzitě vede kurzy a semináře pro učící knihovníky na témata související s didaktikou informačního vzdělávání, především ve veřejných knihovnách. Jejím koníčkem je latina, kterou učí na pedagogické fakultě budoucí učitele dějepisu.

David Kudrna úspěšně ukončil bakalářské studium oboru *Informační studia a knihovnictví na KISKu* a tamtéž pokračuje v navazujícím magisterském studiu. Zajímá se o vzdělávání v informační gramotnosti a o technologie, čehož důkazem je obhájená bakalářská práce s tematikou *inkluzivního přístupu k informačnímu vzdělávání v neformálním prostředí*, kterou psal pod vedením Mgr. Pavlíny Mazáčové, Ph.D.

9:30–10:00

SPOLUPRÁCE STŘEDNÍCH ŠKOL A KNIHOVEN / PhDr. Martin Krčál – Kabinet informačních studií a knihovnictví, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity

Rozvoj informační gramotnosti u dětí je jednou z hlavních priorit základních knihoven. Jejich současné aktivity směřují zejména na první a druhý stupeň základní školy, nicméně knihovny si postupně uvědomují nutnost rozšířit svou činnost také do středoškolského prostředí, čímž by došlo k propojení formálního a neformálního vzdělávání. Problémem jsou často neexistující vazby na střední školy a také neznalost jejich potřeb. V příspěvku budou naznačeny možnosti spolupráce středních škol a knihoven v oblasti realizace lekcí informační gramotnosti a zkušenosti se středoškolským prostředím, které získal Kabinet informačních studií a knihovnictví FF MU v rámci projektu INTERES.

Martin Krčál se v knihovnické oblasti pohybuje přes patnáct let, orientuje se zejména na knihovnické procesy a služby. Aktuálně působí v Kabinetu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, kde předává své zkušenosti nastupující generaci knihovníků. Jeho dlouhodobým cílem je zvýšení prestiže knihovnického povolání. Je autorem úspěšného projektu *Citace.com* a stál u zrodu studentské Knihovny Na Křížovatce, jejímž je garantem.

10:00–10:30

VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY CITACE.COM PRO KNIHOVNY / Mgr. et Mgr. Zuzana Teplíková – Citace.com

Citace.com provozují na svých webových stránkách bezplatný generátor citací. Společnost se ale také zabývá problematikou citování a plagiátorství. Ve spolupráci s knihovnami šíří osvětu v této oblasti mezi studenty všech typů škol, jejich učitele a prakticky mezi všechny uživatele, které toto velmi aktuální téma zajímá. Rovněž nabízí několik možností, které usnadní jak knihovníkům, tak uživatelům se zorientovat v této problematice a pracovat s citacemi. Například lze využít nabídky vzdělávacích kurzů a seminářů zaměřených na citování dle ČSN ISO 690, jak se vyhnout plagiátorství nebo jak pracovat s citačním manažerem. Školení jsou připravována dle požadavků knihoven a orientována přímo na cílovou skupinu účastníků. Ve spolupráci s Masarykovou univerzitou je organizován i akreditovaný kurz o citacích pro učitele. Knihovnám jsou nabízeny rovněž podpůrné nástroje usnadňující citování, jako jsou například citace přímo v katalogu knihovny, a to jednak dle ČSN ISO 690, ale i dalších citačních stylů.

Zuzana Teplíková je absolventkou Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity a Kabinetu informačních studií a knihovnictví Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. V současnosti působí jako lektorka angličtiny a manažerka prodeje společnosti *Citace.com*, s. r. o. Je

spoluautorkou knihy Naučte (se) citovat, v níž se zaměřila zejména na výuku citační problematiky zajímavou a zábavnou formou.

10:30–10:50 – PŘESTÁVKA

10:50–11:20

JAK UČIT SENIORY POČÍTAČOVÝM DOVEDNOSTEM / Mgr. Lenka Málková – Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

K tomu, aby mohl lektor úspěšně vykonávat svoji práci, je potřeba, aby byl odborníkem ve svém oboru, aby disponoval určitými metodickými a komunikačními kompetencemi a aby měl pro tuto práci vhodné osobnostní předpoklady. V kurzech pro seniory je nutno brát v úvahu věk a životní zkušenosti účastníků, jejich dosavadní znalosti a dovednosti, motivaci, vzdělání atd. Po stručném teoretickém úvodu do problematiky výuky seniorů budou na příkladu kurzu První kroky s počítačem pro seniory ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové prezentovány praktické zkušenosti s výukou. Důraz bude kladen na specifické problémy ve vzdělávání seniorů v oblasti výpočetní techniky a na otázky motivace seniorů pro práci s ICT.

Lenka Málková v SVK HK pracuje od roku 1998. Začínala na odboru služeb, potom dva roky věcně katalogizovala. Od roku 2000 do roku 2008 působila jako vedoucí odboru speciálních služeb. Od roku 2009 až doposud pracuje jako vedoucí odboru služeb a náměstkyně ředitelky pro služby. Zajímá se o mimoškolní vzdělávání dospělých a od roku 2000 vede v knihovně počítačové kurzy pro veřejnost.

11:20–11:50

MARIKA A JEJÍ SMEČKA / Mgr. Marika Zadembská – Městská knihovna Třinec

Proč děti v třinecké knihovně nezvlčí? Proč by měl být knihovník pro děti také lektor? Proč se ještě nepovažujeme za vzdělávací instituci? Marika Zadembská představí, jak v Třinci podporují předčtenářskou a čtenářskou gramotnost, probouzí zájem o čtenářství a jak pracují s informacemi.

Marika Zadembská je vedoucí třinecké Knihovny pro děti. Vytváří originální a vysoce hodnocené programy zaměřené na rozvoj předčtenářských dovedností a podporu čtenářství. Je respektovaným vzorem ostatním knihovníkům, motivuje, cestuje po celé republice a neúnavně propaguje kvalitní dětskou literaturu. V současnosti se věnuje tvorbě metodiky pro informační vzdělávání v knihovnách.

11:50–12:15 – ZÁVĚREČNÁ DISKUSE

WORKSHOP

Místnost III. (U3)

13:30–15:00

ARTEFILETIKA A MUZIKOFIETIKA / Mgr. Markéta Havlová a Ing. Eva Mašínová

Workshop nabídne ukázkou, jak propojit čtený příběh s tvořivou a zážitkovou aplikací některých muzikoterapeutických technik a arteterapie. Zájemci si sami vyzkouší hru na netradiční hudební nástroje a odpočinou si při poslechu africké hudební pohádky. Dostanou také příležitost výtvarně vyjádřit svůj prožitek a společně sdílet postřehy vedoucí k obohacení celé skupiny.

Markéta Havlová je speciální pedagog a celostní muzikoterapeut, dlouhodobě spolupracuje s dětským oddělením Krajské knihovny v Pardubicích.

Eva Mašínová je samostatná arteterapeutka, arteterapeut dětského rehabilitačního centra Lentilka. Studium – Masarykova Univerzita Brno Vzdělávací institut VVAA (vzdělávání v arteterapii a artefiletice), akreditace MŠMT, člen České arteterapeutické asociace. Sestavuje programy osobního rozvoje pro děti i dospělé a pořádá programy pro veřejnost.